

PROMOVAREA SUPREMAȚIEI LEGII PRIN MONITORIZARE DE CĂTRE SOCIETATEA CIVILĂ

Scopul proiectului a fost îmbunătățirea statului de drept, supremația legii și responsabilizarea sistemului judiciar din Moldova prin monitorizarea și participarea activă a societății civile în procesul decizional. Proiectul a fost elaborat în cadrul Strategiei de cooperare pentru dezvoltare a USAID pentru Moldova (2013-2017) în contextul obiectivului de dezvoltare nr. 1: O guvernare democratică mai eficientă și responsabilă.

REZULTATELE CHEIE

PROMOVAREA UNUI CADRU LEGAL ADECVAT NECESITĂȚILOR ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE

Proiectul a avut drept scop îmbunătățirea cadrului legal pentru organizațiile societății civile (OSC), modificarea reglementărilor și îmbunătățirea practicilor pentru a asigura o implicare sporită a OSC-urilor în procesul de luare a deciziilor.

REZULTATELE CHEIE

LEGEA ȘI REGULAMENTUL 2%

Echipa CRJM a contribuit la îmbunătățirea cadrului legislativ și la elaborarea și implementarea mecanismului de desemnare procentuală în Moldova (2017 și 2019) – un instrument care consolidează sustenabilitatea financiară a OSC-urilor și îmbunătățește vizibilitatea sectorului OSC. Din 2017, prin acest mecanism sectorul OSC a beneficiat de peste 1,3 milioane USD. CRJM a instruit peste 300 de reprezentanți ai OSC cu privire la modalitatea de aplicare și utilizare a mecanismului 2% și a lansat un site dedicat, www.2procente.info, care găzduiește informații actualizate cu privire la progresele mecanismului în Moldova. CRJM a monitorizat implementarea mecanismului și a elaborat mai multe [instrucțiuni](#) și [infografice](#), care explică cum se utilizează mecanismul și cum se desfășoară campaniile de comunicare.

REZULTATELE CHEIE

NOUA LEGE PRIVIND ONC

CRJM a făcut pledoarie pentru îmbunătățirea cadrului legislativ ce a dus la adoptarea unei [noi legi privind organizațiile necomerciale în Moldova \(2020\)](#). Legea transpune cele mai bune standarde europene privind libertatea de asociere, limitează mecanismele prin care autoritățile pot exercita presiuni asupra sectorului OSC și simplifică procedura de înregistrare a OSC-urilor și structura organizațională internă rigidă.

PROTECȚIA SPAȚIULUI SOCIETĂȚII CIVILE

Echipa CRJM a facilitat crearea instrumentului de monitorizare „[Radiografia atacurilor asupra societății civile](#).” Scopul principal al acestuia este de a atrage atenția asupra campaniilor de defăimare și denigrare a OSC-urilor și de a determina autoritățile publice, politicienii, mass-media afiliate, instituțiile private și persoanele care susțin aceste atacuri să renunțe la ele și să permită OSC-urilor să activeze liber. Acest document își propune, de asemenea, să permită OSC-urilor să formuleze un răspuns prompt la atacurile asupra lor. Mai mult de 20 de OSC-uri din Republica Moldova subsemnează acest document în fiecare an.

SPORIREA RESPONSABILIZĂRII ȘI TRANSPARENȚEI SISTEMULUI JUDICIAR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Proiectul a monitorizat implementarea principalelor documente de politici referitoare la sistemul judiciar, pledând pentru un sistem judiciar independent, mai transparent și responsabil.

REZULTATELE CHEIE

AMENINȚĂRILE LA ADRESA INDEPENDENȚEI SISTEMULUI JUDICIAR BINE DOCUMENTATE ȘI DEZVĂLUITE

Independența sistemului judiciar stă la baza unui stat de drept. Într-un context politic dificil, proiectul a contribuit solid la limitarea deteriorării continue a transparenței și independenței sistemului judiciar. Proiectul a monitorizat și a reacționat sau a coordonat răspunsul societății civile la [amenințările sistemice](#) la adresa independenței sistemului judiciar, precum și la cazurile individuale, precum [Cazul judecătorei Manole](#) și [Cazul judecătorului Munteanu](#). Echipa proiectului a colaborat cu [Comisia Internațională a Juriștilor \(CIJ\)](#) care a efectuat o [evaluare a independenței sistemului judiciar al Republicii Moldova](#), în care s-a concluzionat că Moldova a rămas în urmă în ceea ce privește un sistem judiciar independent funcțional și s-au recomandat o serie de îmbunătățiri. Reacțiile societății civile și raportul CIJ au atras atenția actorilor naționali și internaționali capabili să exercite presiuni asupra Guvernului Republicii Moldova în vederea îmbunătățirii independenței sistemului judiciar din Republica Moldova. De asemenea, acestea au constituit un mesaj important de susținere pentru judecătorii corecți, care se află sub presiunea nejustificată a sistemului.

REZULTATELE CHEIE

CRITERII ȘI MECANISME ÎMBUNĂTĂȚITE PENTRU SELECȚIA, PROMOVAREA ȘI RESPONSABILIZAREA JUDECĂTORILOR

Numirile bazate pe merit în sistemul judiciar și normele clare de responsabilizare sunt esențiale pentru un sistem judiciar independent și profesionist. CRJM a pledat cu succes pentru modificări legislative în aceste domenii, ca prim pas pentru îmbunătățirea independenței și responsabilizării sistemului judiciar. Numirea judecătorilor pe baza rezultatelor evaluării, cu discreția limitată a Consiliului Superior al Magistraturii și prin concursuri periodice, printre altele, [a fost introdusă în 2018](#). [Procedura disciplinară](#) împotriva judecătorilor a fost simplificată (2018), deși mai este loc pentru îmbunătățiri. CRJM [a analizat mecanismul disciplinar](#) cu privire la judecători și a propus îmbunătățiri ce urmează a fi realizate în continuare.

MONITORIZAREA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) este organul judiciar de autoreglementare, cu competențe largi în ceea ce privește administrarea judiciară. Funcționarea sa afectează în mod direct întregul sistem judiciar. CRJM a monitorizat în mod constant ședințele CSM, sensibilizând jurnaliștii și publicul larg cu privire la rolul acestuia. Eforturile noastre au contribuit la creșterea interesului mass-media și al publicului larg față de funcționarea acestei instituții importante și, indirect, la transparența sporită a acesteia. CRJM a pledat cu succes pentru creșterea transparenței procesului decizional al CSM [prin abrogarea regulii de adoptare a deciziilor cu ușile închise \(deliberările\)](#), precum și pentru [modificarea componenței acestuia](#), astfel încât componența CSM să fie mai reprezentativă pentru de judecători în sistem (în 2020). CRJM a pledat, de asemenea, pentru [alegeri și numiri transparente ale membrilor CSM](#), care încă nu au devenit o regulă.

POLITICI ȘI CERCETARE PRIVIND PROGRESUL REFORMEI JUSTIȚIEI

Mai mult de 10 [serii remarcabile de documente de politici și de cercetare](#) privind problemele judiciare ce țin de reforma justiției, administrarea justiției și practica judiciară au fost elaborate și prezentate părților interesate naționale. În cadrul proiectului au fost publicate [buletine informative trimestriale](#) (în română, engleză și rusă), care prezintă cele mai importante evoluții în principalele domenii de activitate ale CRJM – sistemul judiciar, drepturile omului și societatea civilă. CRJM a prezentat autorităților alte 50 [de opinii juridice](#) pe diverse subiecte legate de reforma justiției și drepturile omului, inclusiv comentarii cu privire la [noua strategie de dezvoltare a justiției](#) pentru anii 2021 - 2024.

PROMOVAREA IMPLEMENTĂRII EFICIENTE A STANDARDELOR EUROPENE PRIVIND DREPTURILE OMULUI ÎN MOLDOVA

Proiectul a monitorizat implementarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) în Moldova, a oferit instruire judecătorilor, procurorilor și avocaților cu privire la standardele Convenției Europene pentru Drepturile Omului (CEDO) și a pledat pentru crearea unui nou mecanism de supraveghere a executării hotărârilor CtEDO.

REZULTATELE CHEIE

PROMOVAREA SCHIMBĂRIILOR SISTEMICE PRIN LITIGARE STRATEGICĂ

CEDO se aplică direct în sistemul juridic al Republicii Moldova. În acest context, CRJM a inițiat mai multe cauze la CtEDO, în vederea promovării schimbărilor sistemice în sistemul juridic național. O cauză, Mătășaru c. Moldovei ([Nr. 69714/16](#)) a fost deja câștigată, stabilind un precedent puternic, care să permită exercitarea autentică a dreptului la protest și a libertății de exprimare în Republica Moldova. Alte patru cauze sunt pendinte și sunt axate pe probleme legate de libertatea de asociere, independența judecătorilor, securitatea și viața privată și viața de familie. Șapte note de informare referitoare la [condițiile de detenție](#), [îndepărtarea forțată și privarea de libertate](#), [arestul preventiv](#), și [relele tratamente](#) au fost expediate la [Comitetul Miniștrilor](#) în vederea pledării pentru executarea eficientă a hotărârilor CtEDO și implementarea standardelor CtEDO în Moldova.

RIDICAREA NIVELULUI DE CUNOAȘTERE A CEDO

CRJM, în colaborare cu avocații din grefa CtEDO, a organizat o serie de instruiți pentru mai mult de 100 de avocați, judecători și procurori. Aceștia au beneficiat de o experiență solidă de învățare cu privire la punerea în aplicare a CEDO, ceea ce îi va ajuta să-și servească mai bine clienții. Datele statistice referitoare la Moldova și [sinteza hotărârilor și deciziilor pronunțate de CtEDO](#) în cauzele contra Moldovei au fost, de asemenea, elaborate anual.

ADVOCACY PENTRU UN MECANISM NAȚIONAL DE REMEDII EFICIENTE PRIVIND EGALITATEA ȘI NEDISCRIMINAREA

Proiectul a pledat pentru îmbunătățirea [cadrlui legislativ privind combaterea discursului de ură](#) și a infracțiunilor motivate de ură, precum și pentru [îmbunătățirea mecanismului național privind egalitatea și nediscriminarea](#). Modificările legislative sunt în curs de examinare. Proiectul a efectuat o [analiză detaliată](#) a jurisprudenței instanțelor în cauzele de discriminare, a respectării legislației privind nediscriminarea și funcționarea Consiliului Egalității, în vederea consolidării cadrlui legal și a practicii privind egalitatea și nediscriminarea în Moldova.

CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE ȘI ASIGURAREA DURABILITĂȚII CRJM

Proiectul a desfășurat o serie de activități pentru îmbunătățirea capacității instituționale a CRJM de a monitoriza și a reacționa prompt la deciziile importante cu privire la statul de drept și drepturile omului în Moldova.

REZULTATELE CHEIE

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR DE WATCHDOG ȘI A PARTENERIATELOR

CRJM și-a lărgit semnificativ sfera de activitate, de la centru analitic (think-tank) la organizație de tip watchdog, devenind una dintre cele mai sonore voci din rândul societății civile din Moldova în domeniile justiției, drepturilor omului și mediului OSC. Transformarea CRJM a fost determinată de contextul politic complex și schimbat, care s-a instalat la scurt timp după lansarea proiectului. Proiectul a jucat un rol crucial în această transformare, oferind echipei CRJM atât flexibilitatea de a alege activități relevante pentru promovarea democrației și a supremației legii în țară, cât și oportunități de învățare care permit echipei să se adapteze rapid la noile schimbări. CRJM a reușit, de asemenea, să devină o organizație-cheie care stabilește relații de parteneriat și cooperare în cadrul unei rețele de OSC naționale.

BLOCAREA SAU EVIDENȚIEREA INIȚIATIVELOR PERICULOASE PENTRU DEZVOLTAREA DEMOCRATICĂ A MOLDOVEI

Echipa CRJM, în parteneriat cu alte ONG-uri care împărtășesc aceeași viziune, a reacționat cu succes la mai multe inițiative legislative care erau periculoase pentru dezvoltarea democratică a Moldovei. De exemplu, proiectul de lege privind liberalizarea capitalului și amnistia fiscală (2017) a fost [retras după analiza opiniilor negative](#) prezentate de [societate civilă, experți](#) și partenerii de dezvoltare. Un alt proiect de lege, așa-numita lege „Big Brother” („fratele mai mare”), prevedea introducerea măsurilor generale de supraveghere și a competențelor largi în aplicarea legii pentru accesarea datelor informatice, a fost oprită ca urmare a intervențiilor eficiente ale societății civile, inclusiv [CRJM](#).

DURATA PROIECTULUI:

Octombrie 2016 – noiembrie 2020

BUGETUL TOTAL:

\$ 1.2 milioane USD

RAPOARTE DE ACTIVITATE:

<https://crjm.org/en/category/rapoarte-de-activitate/>

INFORMAȚII DE CONTACT:

str. Alexei Șciusev 33 MD-2001

Chișinău, Republic of Moldova

contact@crjm.org

Tel.: +373 22 84 36 01

Fax: +373 22 84 36 02